

Kymmenen kovaa faktaa pakolaisuudesta

1. Maailmassa on noin 43 miljoonaa pakolaista, joista 80 prosenttia asuu köyhissä maissa. Pakolaisten lähtömaiden naapurimaat eivät pysty huolehtimaan heistä kaikista. Sen vuoksi vastuu pakolaisten suojelusta kuuluu koko kansainväliselle yhteisölle. Tätä varten on luotu sopimuksia, pelisääntöjä ja järjestelmiä, joihin myös Euroopan maat Suomi mukaan lukien ovat sitoutuneet. Pakolaisten vastaanoton lisäksi Suomi tukee taloudellisesti YK:ta pakolaisten auttamisessa muualla maailmassa.
2. YK:n ihmisoikeuksien yleismaailmallisen julistuksen mukaan jokaisella kotimaassaan vainon kohteeksi joutuneella on oikeus hakea ja saada kansainvälistä suojelua toisessa maassa. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, ettei turvapaikkaa hakevaa ihmistä voida poistaa maasta ennen kuin hänen oikeutensa saada suojelua on tutkittu.
3. Pakolaisten suojelu perustuu kansainvälisiin sopimuksiin, joihin Suomen valtio on sitoutunut. Tärkeimmät niistä ovat YK:n pakolaissopimus ja Euroopan ihmisoikeussopimus. Niihin ja Suomen perustuslakiin sisältyy palautuskielto. Perustuslain mukaan ”ulkomaalaista ei saa karkottaa, luovuttaa tai palauttaa, jos häntä tämän vuoksi uhkaa kuolemanrangaistus, kidutus tai muu ihmisarvoa loukkaava kohtelu”.
4. Suomen nykyinen turvapaikkajärjestelmä perustuu myös EU:n lainsäädäntöön, joka velvoittaa jäsenvaltioita. Direktiiveissä määritellään, ketkä ovat oikeutettuja kansainväliseen suojeluun, millä tavalla suojelun tarve arvioidaan, miten turvapaikanhakijaa tulee kohdella menettelyn aikana ja miten palauttaminen voidaan toteuttaa.
5. Suomen ulkomaalaislaissa on säädetty tarkasti siitä, miten turvapaikkahakemukset käsitellään ja kenelle Suomessa annetaan kansainvälistä suojelua. Suomen viranomaiset tutkivat yksilöllisesti kaikki turvapaikkatapaukset. Kansainväliseen suojeluun oikeutetuiksi tunnustetaan muun muassa vainon tai sodan vuoksi maastaan paenneet henkilöt. Kielteisen päätöksen saanut hakija käännytetään maasta, ellei hän lähde omaehtoisesti.

6. Lapsilla on oikeus hakea kansainvälistä suojelua aivan kuten aikuisillakin. Kansainvälinen yhteisö on yksimielisesti hyväksynyt YK:n lapsen oikeuksien sopimuksen myötä, että lapset ovat oikeutettuja erityiseen suojeluun. Suomi ei voi käännäyttää yksin tullutta lasta maan rajojen ulkopuolelle ennen kuin on selvitetty, millaista suojelua lapsi tarvitsee ja kuka hänestä voi pitää huolta.
7. Kiintiöpakolaisten vastaanotto perustuu YK:n pakolaisjärjestön UNHCR:n johtamaan järjestelmään, jonka tarkoituksena on sijoittaa erityistä suojelua tarvitsevia henkilöitä turvallisiin maihin. Uudelleen sijoitusta pakolainen voi tarvita sen vuoksi, että hän oleskelee maassa, joka ei ole hänelle turvallinen, hän on elänyt epäinhimillisissä olosuhteissa pakolaisleirillä useita vuosia tai hän on akuutissa hengenvaarassa esimerkiksi sairauden vuoksi. Eduskunta hyväksyy Suomen vuosittaisen kiintiön, joka on ollut 750 pakolaista vuodesta 2001 asti.
8. Turvapaikanhakijalla on oikeus asua vastaanottokeskuksessa sen ajan, kun hänen hakemustaan tutkitaan Suomessa. Mikäli turvapaikanhakija ei käy töissä tai hänellä ei ole varallisuutta, hänelle maksetaan taloudellisena tukena normaalia toimeentulotukea pienempi avustus. Lisäksi turvapaikanhakijat saavat kiireellisen sairaanhoidon ja oikeusapua.
9. Pakolaisella on oikeus saada ydinperheensä jäsenille oleskelulupa Suomeen. Oleskelulupaa voi hakea omille alaikäisille ja naimattomille lapsille, puolisolle ja tämän lapsille. Alaikäinen pakolainen voi hakea oleskelulupaa huoltajilleen ja alaikäisille naimattomille sisaruksilleen. Poikkeustapauksissa oleskelulupa voidaan myöntää myös isovanhemmalle tai muulle omaiselle, jos hän on täysin riippuvainen Suomessa asuvasta omaisestaan.
10. Suomeen suuntautuvan maahanmuuton yleisimmät perusteet ovat perhesyyt, työnteko ja opiskelu, joiden vuoksi oleskelulupa myönnettiin yli 16 000 henkilölle vuonna 2010. Kansainvälisen suojelun perusteella (kiintiöpakolaiset ja myönteisen päätöksen saaneet turvapaikanhakijat) oleskeluluvan on Suomesta viime vuosina saanut noin 2000-3000 henkilöä vuodessa. Heidän perheenjäseniään on saapunut noin 300–600 henkilöä vuosittain.

Näiden lukujen takana on joukko ihmisiä, jotka hakevat turvaa. Niin kuin me kaikki myös nämä ihmiset ovat oikeutettuja inhimilliseen kohteluun.

Punainen Risti

PAKOLAISNEUVONTA RY

 Suomen Pakolaisapu

AMNESTY
INTERNATIONAL

SUOMEN EVANKELIS-LUTERILAINEN KIRKKO
EVANGELISK-LUTHERSKA KYRKAN I FINLAND
KIRKKOHALLITUS
KYRKOSTYRESEN

 LAITTEIDENHUOLLON
KOKOALUE